

Tăng cường bảo hộ sở hữu trí tuệ như một động lực trọng yếu thúc đẩy doanh nghiệp tư nhân đổi mới sáng tạo

Luật sư **Lê Quang Vinh** – **BROSS & PARTNERS**

Hà Nội, 14/07/2025

Bross & Partners IP | Luật sư Lê Quang Vinh

◆ Bross & Partners IP

Thành lập 2008 | Trụ sở: Hà Nội – CN: TP.HCM & Đà Nẵng

✓ **Top 7** đại diện nhãn hiệu – **Top 30** đại diện sáng chế (2021)

✓ **Hạng Nhất** về SHTT: *Legal 500 Asia Pacific*

✓ Được khuyến nghị bởi: *WTR1000, IAM Patent 1000, IP Stars, AsiaLaw, Benchmark Litigation*

🎯 **Vụ việc nổi bật:**

- Vụ kiện quyền tác giả **3,5 triệu USD** – TAND TP.HCM
- Vụ kiện sáng chế **gần 5 triệu USD** – TAND Hà Nội (nguyên đơn rút đơn)
- Thực thi quyền đối với nhãn hiệu **3D sản phẩm kẹo** tại Việt Nam
- Đòi lại thành công **Phở Thìn 13 Lò Đúc** tại Mỹ
- **Tư vấn** cho UBND Đắk Lắk vụ **CDĐL Buôn Ma Thuột** bị mất tại Trung Quốc

◆ Luật sư Lê Quang Vinh

26 năm kinh nghiệm | Luật sư sáng lập Bross & Partners IP

✓ **Diễn giả trọng yếu:**

- Trình bày trước nguyên **Phó Thủ tướng Vũ Đức Đam** và 5 UVTW

▪ Phản biện Dự thảo sửa đổi Luật SHTT trước Chủ nhiệm **Ủy ban Pháp luật Quốc hội**

▪ Giảng dạy về SHTT cho thẩm phán, kiểm sát viên, chấp hành viên theo QĐ1984/BKHCN

✓ **Thành tích:**

- Trực tiếp tư vấn, tham gia tranh tụng tại toà án các vụ kiện quyền SHTT về sáng chế, nhãn hiệu, quyền tác giả
- Được vinh danh bởi: *WTR1000, IAM1000, AsiaLaw, Lexology Influencer, Benchmark, the A-List: Vietnam's Top Lawyers*

Nội dung chính

1. Đặt vấn đề

2. PHẦN I - THỰC TRẠNG: MÂU THUẪN GIỮA KHÁT VỌNG ĐỔI MỚI VÀ SỰ THỜ Ơ VỚI SHTT

3. PHẦN II - HỆ QUẢ: KHÔNG BẢO HỘ → KHÔNG ĐỔI MỚI

4. PHẦN III - GIẢI PHÁP CHIẾN LƯỢC TOÀN DIỆN

5. KẾT LUẬN

Đặt vấn đề

- Đổi mới sáng tạo (ĐMST) là trụ cột phát triển của doanh nghiệp tư nhân và nền kinh tế số.
- Tuy nhiên, nhiều doanh nghiệp – đặc biệt là DNNVV – gặp khó khăn trong việc bảo hộ và khai thác sáng tạo
- Sở hữu trí tuệ (SHTT), nếu được vận hành hiệu quả, sẽ trở thành “cầu nối” giữa sáng tạo và thị trường.
- Đề tài tập trung phân tích bất cập trong thực tiễn bảo hộ SHTT, nhận diện điểm nghẽn thể chế, và đề xuất giải pháp cải cách từ góc độ pháp lý – chính sách – thực thi.

1.1 Sáng tạo tăng mạnh nhưng công cụ bảo hộ không theo kịp

- DN tư nhân đang đổi mới nhanh: thiết kế, phần mềm, nông nghiệp công nghệ cao...
- Nhưng hầu hết sáng tạo **không được bảo hộ kịp thời**:
  - Ngại nộp đơn vì chưa hiểu rõ thủ tục hoặc sợ lộ bí mật kỹ thuật;
  - Nộp rồi nhưng bỏ giữa chừng vì không thấy hiệu quả.
- **Hệ quả**: sáng tạo không được định danh pháp lý, không được bảo vệ, không thể thương mại hóa.

1.2 Công cụ pháp lý chưa tương thích với nhu cầu và năng lực doanh nghiệp

- Chi phí thuê tư vấn về giải quyết tranh chấp còn cao so với khả năng tài chính của DN VVN
- Việc định giá tài sản SHTT còn chưa phổ biến, ít thông tin công khai, chưa có cơ chế ghi nhận trên hệ thống tài chính – ngân hàng, hỗ trợ khai thác tài sản vẫn chỉ tập trung vào tài sản SHTT cộng đồng, chưa triển khai rộng đối với DNTN
- DNTN có xu hướng “đăng ký cho có”, chỉ đăng ký tên miền, nhãn hiệu bỏ qua tài sản SHTT quan trọng hơn là sáng chế. Thiếu đồng bộ giữa các thủ tục pháp lý, thiếu công cụ hỗ trợ khai thác quyền khiến SHTT không phát huy được vai trò như một tài sản thực thụ

1.3. Thiếu cơ chế bảo vệ hiệu quả cho quyền đã xác lập

- Bảo vệ quyền ngày càng gặp nhiều thách thức vì HVXP ngày càng tinh vi như nhái bao bì, lấy cắp nội dung số, sử dụng nhãn hiệu trùng/tương tự gây nhầm lẫn với nhãn hiệu của người khác ... – nhưng cơ chế xử lý còn yếu: biện pháp dừng vi phạm khẩn cấp (biện pháp khẩn cấp tạm thời) hầu như không thi hành được trên thực tế; việc phối hợp giữa xử lý giữa các cơ quan có thẩm quyền xử lý vi phạm hành chính còn yếu, thủ tục tố tụng dân sự phức tạp khiến DN có tâm lý ngại thực hiện, biện pháp hình sự còn ít được áp dụng
- Kết quả là doanh nghiệp không cảm thấy được bảo vệ hiệu quả, không có động lực để đầu tư bảo hộ quyền. Tâm lý “bảo hộ trên giấy, vô hiệu ngoài đời” khiến nhiều sáng tạo bị chôn vùi, mất đi cơ hội phát triển

PHẦN II - HỆ QUẢ: KHÔNG BẢO HỘ → KHÔNG ĐỔI MỚI

- **2.1 Sáng tạo không thể TMH: Không có quyền → Không thành tài sản**
- **Sáng tạo không thể được cấp phép, chuyển nhượng, định giá, thế chấp nếu không có bảo hộ SHTT.**
- **Thiếu quyền → sáng kiến không trở thành tài sản pháp lý → mất toàn bộ tiềm năng kinh tế.**
- **Doanh nghiệp không thể đưa sáng tạo ra thị trường một cách hợp pháp và an toàn.**
- **✦ Hệ quả: Sáng tạo bị "giam lỏng", không đóng góp vào tăng trưởng – năng suất – đổi mới công nghệ.**

PHẦN II - HỆ QUẢ: KHÔNG BẢO HỘ → KHÔNG ĐỔI MỚI

2.2 Mất động lực đầu tư R&D vào sáng tạo

- Không bảo hộ → Không đầu tư
- Doanh nghiệp mất niềm tin, không đầu tư R&D, không xây dựng hệ thống SHTT.
- Dẫn đến xu hướng tiếp thị – bán hàng ngắn hạn, thay vì phát triển sản phẩm cốt lõi.
- Hệ quả lâu dài:
- Suy giảm chất lượng sáng tạo;
- Nền kinh tế mất khả năng cạnh tranh dài hạn.

 Vòng luẩn quẩn:

Không bảo hộ → Không đầu tư → Không đổi mới → Không phát triển

PHẦN II - HỆ QUẢ: KHÔNG BẢO HỘ → KHÔNG ĐỔI MỚI

2.3 Chính sách DMST bị vô hiệu hóa

- □ Chính sách DMST không phát huy hiệu quả
- Dù đã có sandbox, ưu đãi thuế, hỗ trợ startup...
- Nhưng khi bảo hộ SHTT yếu, thì sáng tạo không thể đi hết hành trình:
Ý tưởng → Xác lập quyền → Bảo vệ → Thương mại hóa

✦ Hệ quả:

- Mất kết nối với chuỗi giá trị sản xuất – kinh doanh
- Nguồn lực đầu tư công – tư bị nghẽn mạch

PHẦN III – GIẢI PHÁP CHIẾN LƯỢC TOÀN DIỆN

3.1. Thay đổi nhận thức về SHTT

- ↻ Từ “chi phí pháp lý” → thành “**đòn bẩy giá trị**”
- ✓ Giải pháp:
  - Xây dựng **khóa học online**, tài liệu SHTT cho DNNVV
  - Tích hợp SHTT vào chương trình **khởi nghiệp - quản trị - chuyển đổi số**
  - Đưa SHTT vào **tiêu chí gọi vốn**, **đánh giá đổi mới sáng tạo**
- ↻ Phi hình thức hóa SHTT → Doanh nghiệp coi là **tài sản thật**, không chỉ là giấy chứng nhận

PHẦN III – GIẢI PHÁP CHIẾN LƯỢC TOÀN DIỆN

3.2. Hoàn thiện thể chế – pháp luật liên ngành

a) Điều phối giữa các bộ ngành:

- Liên thông dữ liệu SHTT – xử lý xung đột quyền
- Hướng dẫn liên ngành (KH&CN – VHTTDL – NNMT)
- Điều phối liên bộ - ngành: Bộ TP, KH&CN, Bộ TC, NHNH, BHVN, VAMC/NHTM (SHTT làm tài sản thế chấp)

b) Sửa Luật SHTT:

- Sửa Điều 213: Làm rõ cầu nối giữa Điều 129 – 225/226 BLHS
- Bổ sung nguyên tắc “tôn trọng quyền xác lập trước”
- Bổ sung/làm rõ: Không công nhận tác phẩm do AI tạo ra hoàn toàn, công nhận AI-generated work nếu có đóng góp đáng kể của tác giả là con người
- Bổ sung “ý tưởng” vào đầu khoản 3 Điều 15 để minh thị nguyên tắc QTG không bảo hộ ý tưởng (thực tiễn đang nhằm lẫn nguy hiểm)
- Thêm điều khoản/chương riêng về khai thác thương mại hóa quyền SHTT

PHẦN III – GIẢI PHÁP CHIẾN LƯỢC TOÀN DIỆN

3.3. Hoàn thiện thể chế – pháp luật liên ngành

c) Rà soát mối quan hệ Luật SHTT với nhiều luật khác

- BLHS (Điều 225): bổ sung khách thể xâm phạm là quyền truyền đạt QTG/QLQ đến công chúng (ngăn chặn web phát lậu phim, giải thể thao)
- BLTTDS (sửa Điều 94, 95 & 97): email, log file, nội dung trang web, cơ sở dữ liệu, video, mã nguồn và các hình thức thể hiện số khác, được coi là nguồn chứng cứ nếu bảo đảm tính toàn vẹn, xác thực và có thể truy nguyên người tạo lập, phù hợp với quy định của pháp luật về giao dịch điện tử
- BLDS: sửa đổi/làm rõ về thể chấp quyền tài sản là quyền SHTT, tách bạch tránh nhầm với cầm cố (quyền SHTT)
- Luật CNCNS, Luật GDDT, Luật dữ liệu, Luật BVDLCN, Luật hỗ trợ DNNVV, Luật KHCCN

PHẦN III – GIẢI PHÁP CHIẾN LƯỢC TOÀN DIỆN

3.4 Thiết lập cơ chế liên kết sáng chế – cấp phép thuốc (patent linkage)

- Ngăn chặn (sớm) cấp phép thuốc generic khi bằng sáng chế còn hiệu lực
- Yêu cầu cam kết không vi phạm trong hồ sơ đăng ký lưu hàn
- Tăng minh bạch, bảo vệ nhà sáng chế
- Hỗ trợ nhà sản xuất thuốc hợp pháp

3.5. Quyền SHTT là tài sản kinh tế thực thụ

- Xây dựng SHTT thành đối tượng thế chấp vay vốn (SHTT trở thành cấu thành mới của thị trường vốn) dựa trên 4 trụ cột: Pháp lý + Định giá + Quỹ bảo lãnh SHTT + thị trường thứ cấp và 4 nhóm chủ thể chính: Bộ TP, KHCCN, Bộ TC, NHNH, BHVN, VAMC/NHTM
- Tận dụng sáng chế hết hiệu lực → tạo thư viện sáng chế mở phục vụ DNNVV

PHẦN III – GIẢI PHÁP CHIẾN LƯỢC TOÀN DIỆN

3.6 Nâng tầm Toà án SHTT thành thực thể độc lập thực sự với 355 TAND khu vực

- Tuyển dụng thẩm phán có hiểu biết về kỹ thuật + công nghệ + kinh nghiệm xét xử tranh chấp xuyên biên giới
- Tuyển dụng thẩm phán đã từng có kinh nghiệm xét xử án SHTT
- Mở rộng và tăng cường đào tạo kiến thức và kỹ năng xét xử án SHTT, đặc biệt là án SHTT có yếu tố nước ngoài, có liên quan đến digital asset, digital data, block chain, AI, NFT.

3.7 Đẩy mạnh vai trò của Toà án tối cao

- Tăng cường hướng dẫn giải thích áp dụng pháp luật thống nhất (nghị quyết HĐTP) trong lĩnh vực SHTT và án khác có liên quan
- Xét xử giám đốc thẩm/tái thẩm các vụ án SHTT quan trọng để thiết lập ranh giới giữa fair use và xâm phạm quyền SHTT, giữa xâm phạm quyền SHTT và biến đổi (transformative use) liên quan đến mô hình huấn luyện và phát triển AI

KẾT LUẬN

- Sở hữu trí tuệ không chỉ để bảo vệ – mà để tạo vốn, thu hút đầu tư, và thúc đẩy tăng trưởng bền vững.
- Khi quyền SHTT được xác lập nhanh – bảo hộ hiệu quả – thương mại hóa thông minh, doanh nghiệp tư nhân sẽ trở thành động cơ đổi mới và lực đẩy của nền kinh tế Việt Nam.

XIN CHÂN THÀNH
CẢM ƠN QUÝ VỊ ĐÃ LẮNG NGHE

Luật sư Lê Quang Vinh – **Bross & Partners**

Email: vinh@bross.vn

Mobile: 0903 287 057